

Oversigt over Plantesygdomme.

273. — Oktober 1944.

Der er for Oktober Maaned indkommet Beretninger fra 72 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 228 Forespørgsler.

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPLANTER.

BÆLGPLANTER.

Sneglebælgens Stængelsvamp (*Ascochyta medicaginis*). »Enkelte Lucernemarker er stærkt angrebne, særligt medtaget var en niaarig Lucernemark« (K. Iversen, Klippinge).

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) konstateredes paa 1 Prøve indsendt Lucerne.

Svampen *Stemphylium botryosum* fandtes paa indsendt Lucerne.

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*). Af ialt 45 Beretninger skrives i 3 om almindelige, svage Angreb, i 13 om ikke almindelige, svage Angreb, medens Svampen i 29 Beretninger ikke blev iagttaget. Svampen synes saaledes fortsat at have været meget godartet. Plantebestanden i Kløvermarkerne er ikke overvældende kraftig (H. Wraae-Jensen, Skælskør), Markerne er græsset meget stærkt (Engelhart Jensen, Morsø; Th. Kristensen, Skals; Fr. Nielsen, Haderslev), og det tørre Vejr i Oktober har sandsynligvis hemmet Svampen stærkt (M. Greve, Roskilde).

BEDEROER.

Virus-Gulsot. »Stedvis stærkt Angreb i Særdeleshed hos Sukkerroer, der mod Syd og Øst grænser til Frøroer af Beta« (Erland Vestergaard, Abed).

Bormangel, Tørforraadnelse. »De samme Marker, som i Sommer havde Lyspletsyge, har nu ogsaa lidt under Tørforraadnelse; ved stærke Angreb er der stor Ødelæggelse, hvorved Udbyttet nedsættes betydeligt« (Th. Kristensen, Skals).

Violet Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia violacea*). Stærkt Angreb iagtoges paa en Ejendom i Lammefjorden, hvor det nu i tre Aar i Træk har

været næsten umuligt at dyrke Roer paa Grund af Svampens Angreb (H. Jensen, Maarsø).

KAALROER, KAAL O. A. KORSBLOMSTREDE.

Mosaiksyge. »Ret stærke Angreb i de fleste Kaalroemarker« (Johs. Johansen, Store-Heddinge).

Bakterioser, der blev iagttaget som Halsraad, synes at have været meget almindelige og som Regel med stærke Angreb. Af ialt 45 Beretninger skrives i 27 om almindelige, svage-stærke, hyppigst stærke Angreb, i 7 om ikke almindelige, svage Angreb, og i 11 Beretninger blev Halsraad ikke iagttaget. I flere Beretninger om almindelige, stærke Angreb skrives dog, at disse ikke blev saa ødelæggende, som de tegnede til for 1 à 2 Maaneder siden, selvom Skaden er meget betydelig (H. Wraae-Jensen, Skælskør; Engelhart Jensen, Morsø; Chr. Nørgaard Pedersen, Rønde; A. Dam Kofoed, Brørup); selv stærkt angrebne Roer har ofte friske, grønne Blade, hvorfor man da ogsaa venter med Optagning saa længe som muligt (K. V. Kristoffersen, Vejle; Th. Kristensen, Skals, og Jørgen Jensen, Gørlev). Tophugning til friskt Væv synes at kunne redde de angrebne Roer under Opbevaring (M. Greve, Roskilde). I et Par Beretninger skrives, at Halsraad synes at være særligt stærkt i Stammer af Wilhelmsburger (Jørg. Pedersen, Aarhus; M. Olsen, Pjedsted).

KARTOFLER.

Tørforraadnelse paa Kartoffelknolde foraarsaget af Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) synes især at være almindelig hos tidlige og middeltidlige Sorter; af ialt 45 Beretninger skrives i 18 om almindelige, svage-stærke Angreb, i 14 om ikke almindelige, svage Angreb, og i 13 Beretninger omtales Sygdommen ikke. Tørforraadnelse blev især iagttaget hos Sorterne: King Edward, Bintje, Up-to-date samt Alma (A. Dam Kofoed, Brørup; Th. Kristensen, Skals) og var især almindelig, »hvor Toppens Nedvisning har været langsom« (B. Jacobsen, Hobro); i nogle Egne »er det vanskelige at finde et Parti Kartoffler, der ikke er Skimmel paa« (S. Nørlund Christensen, Aulum). Følgende Bedømmelse kan antagelig dække Sygdommens Forhold i de fleste Egne: »Kartoffelskimmel paa Knoldene blev, som man kunde forudse ved Optagning, efterhaanden ret udbredt i Kulerne mange Steder. Ved Optagning var der de fleste Steder intet at se paa Knoldene, men Toppen stod næsten alle Vegne kun halvvejs moden og med stærkt Skimmelangreb, og Optagning fandt ofte Sted i fugtigt Vejrr. Sprøjtning med Natriumklorat 8—14 Dage før Optagning har været meget forebyggende« (P. Trosborg, Brande).

Vaadforraadnelse (Bakterioser) synes ikke at have været almindelig, thi af ialt 45 Beretninger omtales almindelige, svage Angreb kun i 4, ikke almindelige, svage Angreb i 17, og i 24 Beretninger nævnes Sygdommen ikke. Men der skrives dog i et Par Beretninger, at hvor Kartofflerne blev kørt vaade sammen, var Vaadforraadnelse meget almindelig, i flere Tilfælde hos næsten alle Knolde hos Sorten Bintje (P. Trosborg,

Brande), og under lignende Forhold kan 10—20 % af Knoldene være angrebet, i et enkelt Tilfælde endog ca. 90 % (Jørg. Pedersen, Aarhus).

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*). Af ialt 45 Beretninger skrives i 25 om almindelige og for Størstedelen svage Angreb, i 11 om ikke almindelige og svage Angreb, og i 9 Beretninger skrives ikke om Skurv. De stærkeste Angreb fandtes som Regel paa nykalket Jord med højt Reaktionstal, omend der var Undtagelser herfra, hvor stærkt Skurv-angreb paa ikke overmerglet Jord menes at være fremmet stærkt af Tørken i Juli—August, og Angrebet iagttoges især hos tidlige Sorter som Di Vernon og Bintje (Fr. Heick, Jyndeved). Lignende Forhold blev konstateret flere Steder (Chr. Nørgaard Pedersen, Rønde; Aage Buchreitz, Skærbæk); muligvis kan den ret almindelige Brug af Kalkkvælstof til Kartoffler have fremmet Skurvangrebet (H. Wraae-Jensen, Skælskør), men Aaret kan dog næppe regnes for et egentligt Skurvaar.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme meddeler, at Angreb af denne Svamp blev konstateret i følgende 18 Kommuner: Brovst (Hjørring Amt), Tødsø-Erslev (Thisted A.), Sejerslev-Ejerslev-Jordsby (Thisted A.), Haasum-Ramsing (Viborg A.), Øster Bjerregrav-Aalum (Viborg A.), Ellidshøj-Svenstrup (Aalborg A.), Aaby-Biersted (Aalborg A.), Brabrand-Sdr. Aarslev (Aarhus A.), Skibet (Vejle A.), Taps (Vejle A.), Lønborg (Ringkøbing A.), Evad (Ringkøbing A.), Nes (Ringkøbing A.), Grindsted (Ribe A.), Starup (Haderslev A.), Broager (Aabenraa-Sønderborg A.), Haarby (Odense A.) og Rønne Købstad (Bornholm A.).

Kartoffel-Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia solani*). Svampens Hvilelegemer fandtes nogle Steder i overordentlig store Mængder paa Kartoffelknoldene (N. A. Drewsen, Løgumkloster).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPLANTER.

Besvarelse af 24 af de tilsendte Skemaer har givet nedenstaaende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb ikke almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Priksyge.....	0	13	5	8	1
Glasæbler.....	6	8	3	4	0
Selleri-Bladpletsyge.....	0	1	2	5	14

FRUGTTÆRER.

Priksyge. Svage Angreb er almindelige, men stærke sjældne; kun paa Sydfyn synes stærke Angreb dog ikke at være saa sjældne. Fra Søn-

derjylland skrives, at paa et ungt Træ af Signe Tillisch var alle Frugterne angrebet (M. Surlykke Wistoft). Fra Spangsbjerg skrives, at der er langt mindre Priksyge end i de to foregaaende Aar (Edv. Christiansen). I Nørrejylland har Borax i Sprøjtevædsken haft udmærket Virkning (Arne Pallesen). Hertil kan vi bemærke, at naar Borax hjælper, maa man regne med, at det ikke har drejet sig om den egentlige Priksyge, men derimod om Korksyge, der foraarsages af Bormangel.

Som særlig hyppigt angrebne nævnes som sædvanligt Husmoder (Bel-lefleur), Tyrrestrup og Møllers Venus. Endvidere er der fundet Angreb bl. a. paa Bodil Neergaard, Cox' Orange, Graastener, Ingrid Marie, Lord Suffield, Marie Grejsen, Nonnetit Bastard, Reverend W. Wilks og Sønderskov.

Glasæbler er set adskillige Steder, men kun paa et mindre Antal Æbler. De paa Skemaet anførte stærke Angreb drejer sig kun om nogle faa, men stærkt angrebne Æbler.

KØKKENURTER.

Fra Spangsbjerg skrives, at der i Aar er blevet et meget stort Antal revnede og gennemvoksede Hvid- og Rødkaalshoveder, og at det antageligt skyldes, at Tørken i August standsede Væksten (Edv. Christiansen).

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) er meget ondartet mange Steder rundt omkring i Landet. I det sydlige Sønderjylland er den meget udbredt overalt; mange Steder er der ikke dannet Knold (M. Surlykke Wistoft). Fra Slagelse-Skælskøregnen skrives, at Angrebet findes i saa stor Udstrækning som aldrig før (A. Sauer). Ved Hornum er der fortsatte stærke Angreb, uden at der ses sikker Virkning af Sprøjtning med Bordeauxvædske eller andre Midler (Hakon Sørensen). Fra Spangsbjerg skrives, at Angrebet begyndte meget sent, men det har i den sidste Maa-ned bredt sig ret stærkt (Edv. Christiansen). Paa Skiveegnen er Angrebene ikke forværret, og Sygdommen er i det hele taget ikke slem dér paa Egnen (J. C. Myrholm). Fra Sjælland og omliggende Øer skrives, at trods fugtigt Vejr har Skaderne ikke været store, hvor Væksten ellers har været god. Det er, som om de nye Blade indfandt sig hurtigere, end Svampen kunde følge med. Hvor Væksten er daarlig som Følge af Sult o. a., er Svampen medvirkende til, at der slet intet Knoldudbytte bliver (Asger Klougart).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPANTER. KORN OG GRÆSSER.

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Der er indberettet en Del Tilfælde af Angreb i Rug. Paa Sjælland er Angreb fundet ved Birkerød og i Odsherred, i Jylland ved Aabenraa, Nr. Nebel, Rønde og Grenaa. Sidstnævnte Sted gik det ogsaa ud over Græs. Ved Nr. Nebel

(M. Poulsen) blev $\frac{3}{4}$ Td. Ld. af en Rugmark paa 3 Td. Ld. afædt. Larverne forveksles ikke sjældent med Oldenborrelarver!

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Fra Fakse skrives om stærkt Angreb i Rug efter Rajgræsfrø (B. Munch). Paa Asnæs er fundet svagere Angreb, dog blev i en enkelt Mark $\frac{1}{3}$ ha ødelagt (N. M. Nielsen).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Fra Varde skrives: »Angreb ret kraftigt paa ca. $\frac{1}{2}$ Td. Ld. Hvede, navnlig paa et lavt, meget fugtigt Hjørne af Marken. Ogsaa Angreb i en anden Mark paa samme Ejendom. I det ene Tilfælde var Forfrugten Hvidkløverfrø (med en Del Græs), i det andet Græsmark« (A. Pedersen).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Fra Roskilde skrives om et svagere Angreb i Rug. Angrebet skyldtes Genvækst af Spildkærner efter den forudgaaende Rugafgrøde (M. Greve). Paa Morsø fandtes et enkelt ond-artet Angreb i Rug saaet i Grønjord, omplojet først i September (Engelhart Jensen).

Snegle se Diverse.

KORSBLOMSTREDE.

Kaalhvepsens Larve (*Athalia spinarum*). Et Angreb paa Senep til Grøngødning rapporteres fra Hillerød.

Krusesygegalmuggen (*Contarinia nasturtii*). Fra Roskilde skrives: »Der er intet Nyt at meddele ud over, at Angrebet er hørt op, og Roerne har begyndt eller er i fuld Gang med at udvikle ny Top« (M. Greve). Fra Odsherred: »I de fleste Marker ses nu Eftervirkningerne af Krusesygen — de mange nye Topskud fra Halsdelen. En Del er raadne i Halsen og enkelte helt raadne, men Skaden svarer vist ikke til det Omfang, Krusesygen havde« (N. M. Nielsen). Fra Tønder-Aabenraa: »De meget stærke Angreb bevirker mange Steder Halsraad i Roerne« (N. A. Drewsen). Fra Aarhus: »Krusesygen, der en Overgang har været meget alvorlig, fortsatte med svage Angreb i Maanedens Begyndelse« (J. Pedersen). Fra S.-V. Himmerland: »Ret almindelig og bevirker sammen med Halsraad et føleligt Tab. Det milde Vejr fremmer dog ny Topdannelse. Desværre er allerede mange Kaalroer taget op« (Th. Kristensen). Fra Morsø: »Der findes omfattende Angreb i næsten alle Øens Kaalroemarker. Ofte over 90 % angrebne Planter. Er Hovedaarsag til svigtende Udbytte i Aar« (Engelhart Jensen). Om alvorlig Skade paa Rødkaal skrives fra Sjællands Distrikt (A. Klougart).

Kaalfluellarver (*Chorthophila brassicae* og *floralis*). Fra Tylstrup, S.-V. Himmerland og Brande meldes om ret stærke Angreb i de store Roer. Fra Sjælland skrives om stærke Angreb i Kaal, medens Angrebene i Kaalroer synes at være af beskeden Omfang.

Snegle se Diverse.

SKÆRMPLANTER.

Gulerødsfluen (*Psila rosae*). Fra Sydfyn skrives: »Jeg har i Sommer, da Gulerødderne godt og vel havde skiftet Blade, vandet dem med

Abolin i Styrken 2 %. De smaa Gulerodsplanter blev en Del svedet i Toppen, men de rettede sig hurtigt igen. Resultatet blev et ganske ubetydeligt Angreb af Gulerodsfluen« (Chr. Greve).

KARTOFLER.

Knoporme se Diverse.

INDUSTRIPLANTER.

TOBAK.

Bladaal (*Aphelenchus ritzema-bosi*). Ved Faxe Ladeplads forekom et Angreb paa Tobak. Der opstod skarpt begrænsede, visnende Pletter paa Bladene.

CIKORIE.

Oldenborrelarver se Diverse.

PRYDPLANTER.

Bladlus (*Lachnus rosae*). Denne meget store Lus (»Grenlus«) fandtes paa Rosa rugosa ved Karise.

DIVERSE.

Oldenborrelarver (*Melolontha sp.*). Fra Vamdrup skrives, at enkelte Cikoriemarken er meget medtaget, og at der er spredte Angreb i andre Afgrøder. Nogle Meddelelser om stærke Angreb i Rugmarker skyldes antagelig Forveksling med Gaasebillelarver.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Fra Stevns og Omegn meldes om en Del Angreb i Kartofler (K. Iversen). I Kolonihaver ved København er det gaaet ud over Kartofler og Køkkenurter (L. Nielsen).

Snegle (*Agriolimax agrestis*). Der foreligger talrige Indberetninger om Angreb, særlig i Rug. Fra Roskildeegnen skrives: »I nysaaet Rug med Rug som Forfrugt forekom i Begyndelsen af Oktober et stærkt Angreb. Der var ikke Angreb, hvor Rugen havde Havre som Forfrugt« (M. Greve). Paa Stevns blev 7 Td. Ld. Turnipsfrø totalt ødelagt, og i andre Afgrøder (Rug, Kaal) var Skaden betydelig (K. Iversen). Fra Stenbjerg ved Horsens, hvor man sidste Aar havde svære Angreb i Rug, har man i Aar opnaaet yderst godt Resultat med Udstrøning af en Blanding af Kainit og Blaasten (20:1). Der anvendtes 350 kg pr. ha, og Sneglene døde i Løbet af nogle Dage (J. Christensen). Paa Vardeegnen opnaaede man at dræbe ca. 90 % af Sneglene ved Sprøjtning med Blaasten (3 %) (A. Pedersen). Fra Aarhuseggen skrives, at der i en Kaalroemark paa 5 Td. Ld. fandtes Gnav paa Rodens overjordiske Del paa næsten alle Planterne (A. Diederich). Paa Røndeegnen var der Angreb, ikke blot i Vintersæden, men ogsaa paa Kaal i Gartnerier (Chr. Nørgaard Pedersen).

PROSPER BOVIEN.

